

FEC-nieuwsflits nr. 6 van 02.11.2004

Olie op het vuur of olie op de golven?

Opmerkelijk in alle financieel-economische discussies, vooral het begrotingsdebat, was de rol die de olieprijs speelde tijdens de afgelopen maand oktober 2004. Men waande zich welhaast in een oliecrisis, de jaren zeventig waardig. Het was al lang niet meer vertoond dat de hoge olieprijs (op 07/10/2004 53 US dollar per vat te New York) zozeer aan de politieke dagorde was. Anderzijds lieten de federale regeringspartners op de kritiek van de commentatoren, namelijk dat de recordprijs voor ruwe olie de geloofwaardigheid van de begroting 2005 uitholde, geruststellende signalen horen.

Op de onhaalbaarheid van de begroting die eerste minister Guy Verhofstadt op 12 oktober voorlegde hebben wij reeds gewezen in FEC 2(5): 'De begroting 2005: België belast, Vlaanderen bespaart.' Het volstaat hier om nog even kort te verwijzen naar het artikel in De Standaard d.d. 27/10/2004: 'EU verwacht toch tekort voor België.' Volgens de Europese Commissie dreigt zonder bijkomende besparingen volgend jaar een Belgisch tekort van 0,3%. Onze analyse is dat de recordprijs voor olie mede verantwoordelijk is voor de onhaalbaarheid van een voorspelde economische groei van 2,4%. De fiscale ontvangsten van de overheid moeten daar noodgedwongen ernstig onder lijden.

Ondertussen tracht de federale regering greep te krijgen op de accijnsinkomsten van brandstofverbruik. In eerste instantie wou men niet dat de staatskas fors minder inkomsten zou hebben bij prijsdalingen van brandstof. Daarom voerde de regering vorig jaar een klikstelsel in, waarbij niet enkel de BTW, maar ook de accijns varieert met de prijs van de brandstof zelf. Het systeem is enkel van toepassing bij prijsdalingen en betekent dat de helft van de prijsdaling wordt omgezet in accijns. Zo blijft de toevloed van accijnzen voldoende groot. Om te hoge accijnzen te vermijden, kan de regering de accijnzen maximaal 'vastklikken' op 28 euro (vanaf volgend jaar 35 euro). Een nieuw, omgekeerd kliksysteem moet nu vermijden dat de olieprijs, vermeerderd met BTW en accijnzen, autorijden onbetaalbaar duur maken.¹ Indien de prijs per liter door een bepaalde grens gaat, dan zal de regering automatisch de accijnzen verlagen, zonder dat de accijnsdaling de vermeerdering van BTW-inkomsten kan overtreffen.

Het is duidelijk dat de regering het onderste uit de kan wil blijven puren en met haar nieuwe maatregel enkel wil voorkomen dat autobezitters hun wagen daadwerkelijk beduidend minder zouden gebruiken! Weliswaar wil de regering iets doen aan het fileleed en de vervuiling, want dat brengt economische, sociale en ecologische kosten met zich mee, maar anderzijds wil zij niet dat de accijnsinkomsten verminderen: de hoge brandstofprijzen brachten al 87 miljoen euro in het laatje. Voor paars zijn deze inkomsten 'optimaal' en dat willen de VLD en de SP.a ook zo houden. Het geld is broodnodig. Zelfs het stookoliefonds voor behoeftigen wordt afgewenteld op de olieverbruiker.

Tot slot valt het af te wachten hoe de Europese Commissie zal reageren op Belgische eenzijdige maatregelen. Er was immers een afspraak dat de regeringen van de lidstaten geen eenzijdige maatregelen zouden nemen tegen de hoge olieprijs. Het lijkt er sterk op dat paars de economie wil laten draaien ('olie op het vuur giet'), maar de koopkracht van de bevolking structureel ondermijnt door de BTW en de accijnzen op brandstof ('olie op de golven giet'). Nochtans vormen de binnenlandse consumenten een voorname afzetmarkt. Paars heeft de euvele moed water en vuur met elkaar te verzoenen.

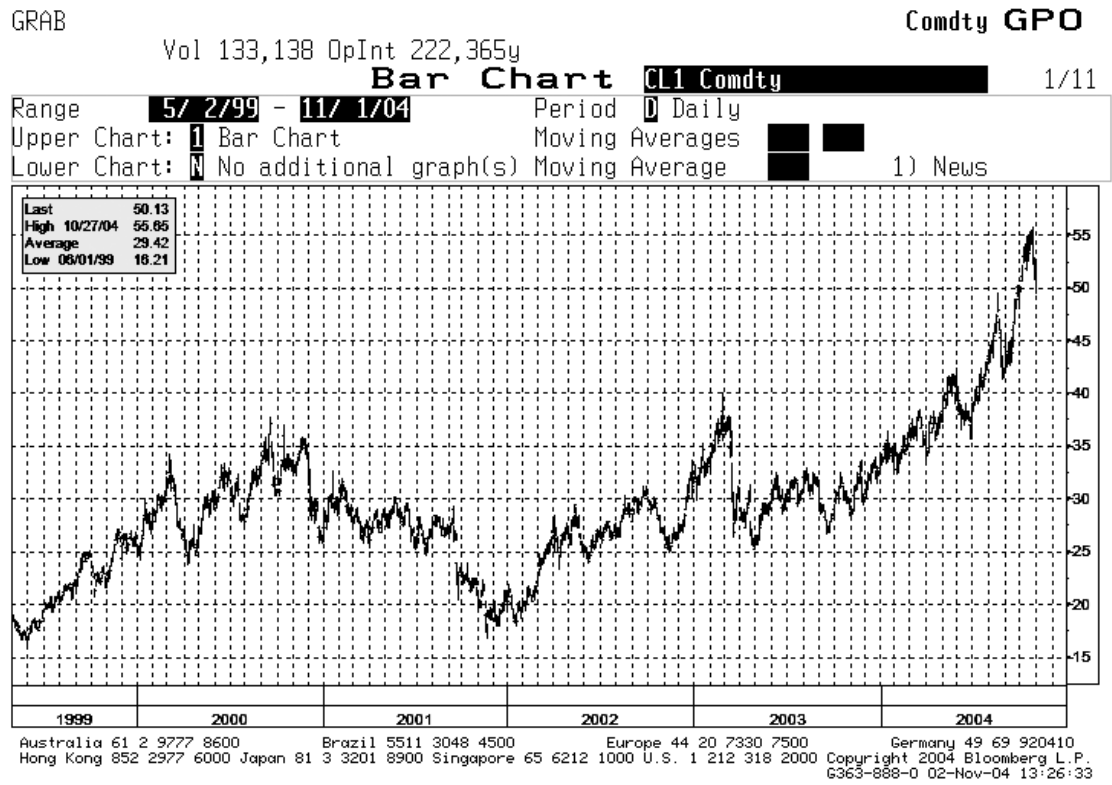
	Basisprijs	Distributie	Bijdragen²	BTW	Pompprijs
Benzine	0,288	0,140	0,564	0,208	1,201
Diesel	0,362	0,139	0,333	0,175	1,009

Bron: Gazet Van Antwerpen/Belgische Petroleum Federatie, d.d. 26/10/2004. Prijzen in euro.

¹ Voor de vervoersfirma's bestaat er een relatief gunsttarief, dat in de toekomst tegenover het Europees minimumtarief de accijnzen slechts met hoogstens 2,9 euro kan doen dalen.

² Accijnzen en energiebijdrage.

**Dagelijkse evolutie olieprijs over 5 jaar (mei 1999 - november 2004):
Light Crude Oil (CL, NYMEX)**

Bron: Bloomberg, 02/11/2004.